

© Дорошкевич І.О., Стопінчук О.В., Жамба А.О., Благун О.Д.

УДК: 616.379-008.64

Дорошкевич І.О., Стопінчук О.В., Жамба А.О., Благун О.Д.

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова, кафедра клінічної фармації та клінічної фармакології (вуп. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

ФАРМАКОЕПІДЕМІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЦУКРОЗНИЖУЮЧИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ НА УКРАЇНІ

Резюме. Проведено дослідження асортименту таблетованих цукрознижуючих препаратів, що застосовуються для лікування цукрового діабету 2 типу, репрезентованих на фармацевтичному ринку України.

Ключові слова: цукровий діабет, цукрознижуючі лікарські засоби.

Вступ

Цукровий діабет є найбільш поширеною формою діабету і складає близько 90% всіх діагностованих випадків у світі. Слід відмітити, що діабет обумовлює біля 5,2% усіх смертей. Подібні показники виводять діабет на п'яте місце серед відомих причин смертності після інфекційних захворювань, серцево-судинної патології, раку і травм [Зиммет и др., 2009]. Кількість хворих на цукровий діабет (ЦД) подвоюється кожні 10 років. Згідно аналітичних прогнозів, у 2030 році кількість таких хворих досягне 367 млн. Наявність цукрового діабету має негативний прогностичний вплив на тривалість життя. Низкою досліджень показано, що 5-річне виживання серед хворих на цукровий діабет 2 типу на 10% менше за популяційний рівень [Мартинюк, 2009].

Тривала гіперглікемія при ЦД 2 типу чітко асоціюється з виникненням таких специфічних мікровазку- лярних ускладнень як ретинопатія і нефропатія, а також з макроваскулярними захворюваннями

мозку і нижніх кінцівок, вегетативною і периферичною нейропатією. У порівнянні з традиційними терапевтичними підходами інтенсивне лікування, направлене на зниження рівня глікованого гемоглобіну (НЬА1с) до нормальних величин, асоціюється із значним зменшенням частоти і важкості мікровазкуля- них ускладнень у хворих на ЦД. Так, дані, отримані в дослідженні ІКРІЗЗ, свідчать, що при зниженні рівня НЬА1с на 1% ризик мікровазкулярних ускладнень зменшується на 37%, частота інфаркту міокарду - на 14% [Аметов, Сокарева, 2007].

Успіх у контролі рівня глікемії залежить від кількох складових: майстерності лікаря, відповідальності хворого та достатнього фармацевтичного забезпечення.

Метою даної роботи є дослідження асортименту таб- летованих цукрознижуючих препаратів, що застосовуються для лікування цукрового діабету 2 типу, репрезентованих на фармацевтичному ринку України.

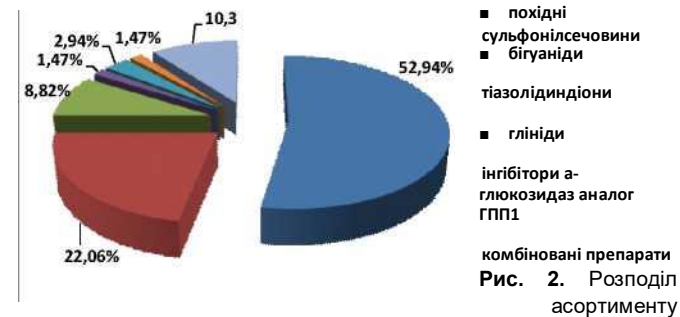
Матеріали та методи

Дослідження асортименту лікарських засобів про- водилось згідно з Державним реєстром лікарських препаратів та класифікацією системи АТС. Об'єктами дослідження були таблетовані цукрознижуючі препарати (похідні сульфонілсечовини, бігуаніди, тіа- золідиндіони, глініди, інгібітори а-глюкозидаз, аналоги глюкагоноподібного поліпептиду-1 та комбіновані препарати). Як інформаційні джерела, використовували Компендіум 2007 та 2008 рр. видання, а також Державний формуляр лікарських засобів (1- ий та 2-ий випуски, 2009 та 2010 рр.). Під час роботи використовували статистичний, логічний та графічний методи.

Результати. Обговорення

У першу чергу, нами було проаналізовано номенклатуру цукрознижуючих лікарських засобів, представлених на вітчизняному фармацевтичному ринку та її динаміку протягом 2007-2009 років. Встановлено, що у 2007 році було зареєстровано 55 препаратів цукрознижуючої дії під 10 міжнародними назвами. Серед них найширше представлені препарати з групи похідних сульфонілсечовини, що

асортименту цукрознижуючих препаратів, представлених на фармацевтичному ринку України, в 2007 році (у %).

цукрознижуючих препаратів, представлених на фармацевтичному ринку України, в 2008-2009 рр. (у %).

- похідні сульфонілсечовини бігуаніди
- тіазолідиндіони
- глініди
- інгібітори а-глюкозидаз
- комбіновані препарати

Рис. 1. Розподіл представлених на

- похідні сульфонілсечовини бігуаніди
- тіазолідиндіони
- глініди
- інгібітори а-глюкозидаз аналог ГПП1
- комбіновані препарати

Рис. 2. Розподіл асортименту

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

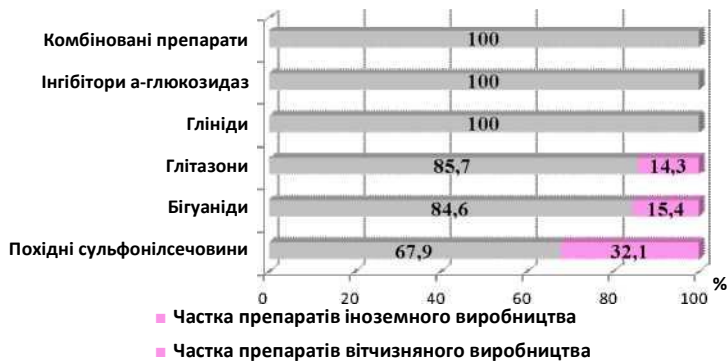

Рис. 3. Співвідношення номенклатури лікарських препаратів вітчизняного та іноземного виробництва в межах кожної фармакотерапевтичної групи цукрознижуючих лікарських засобів в 2007 році (у %).

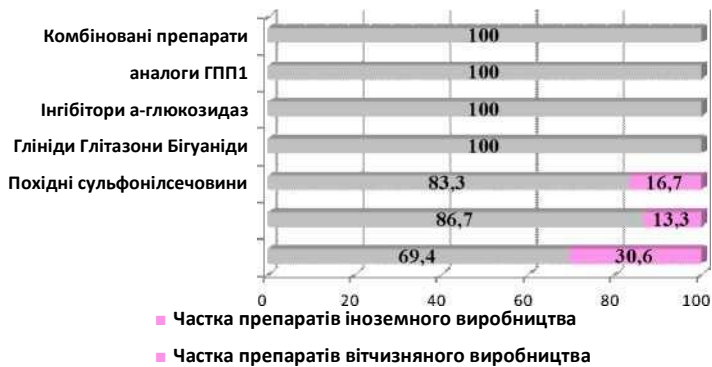

Рис. 4. Співвідношення номенклатури лікарських препаратів вітчизняного та іноземного виробництва в межах кожної фармакотерапевтичної групи цукрознижуючих лікарських засобів в 2008-2009 рр. (у %).

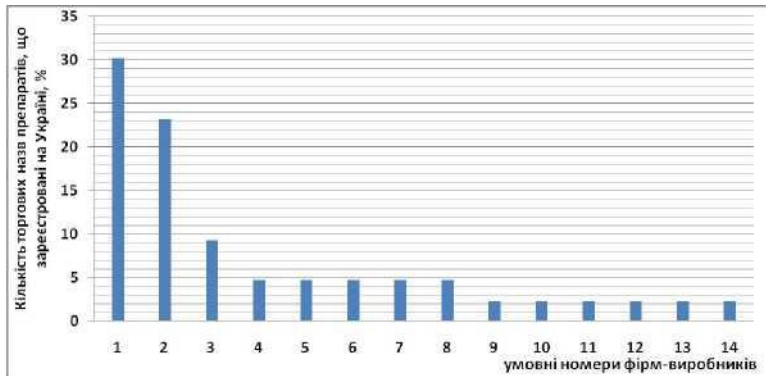

Рис. 5. Ранжування іноземних країн-постачальників цукрознижуючих засобів на фармацевтичний ринок України, згідно реєстрації торгових назв препаратів в 2007 році.

Примітки: 1 - Індія, 2 - Німеччина, 3 - Франція, 4 - Польща, 5 - Сербія і Чорногорія, 6 - Італія, 7 - США, 8 - Великобританія, 9 - Канада, 10 - Туреччина, 11 - Російська Федерація, 12 - Угорщина, 13 - Данія, 14 - Австрія.

становить 50,9%, друге місце посіли бігуаніди (23,62%) і третє місце в цій категорії займають представники групи тіазолідиндіонів (12,73%). Серед запропонованого асортименту цукрознижуючих препаратів близько 20% складають брендові лікарські засоби (рис. 1).

В 2008-2009 рр. зареєстровано 68 торгових назв

цукрознижуючих препаратів, що відповідали 11 міжнародним назвам. Їх спектр розширився за рахунок появи нових генериків з групи похідних сульфонілсечовини, тіазолідиндіонів та інгібіторів α-глюкозидаз, а також виходу на міжнародний та, зокрема, український фармацевтичний ринок нової генерації лікарських засобів - аналогу глюкагоноподібного поліпептиду 1. Таким чином, в 2009 році на частку похідних сульфонілсечовини припало 52,29%, бігуанідів - 22,06%, інгібіторів α-глюкозидаз - 10,3% (рис. 2). Отже, представники похідних сульфонілсечовини та бігуанідів зберігають свої лідируючі позиції на фармацевтичному ринку України. Серед зареєстрованих цукрознижуючих засобів 20,6% склали оригінальні препарати.

Другим етапом аналізу стало дослідження географії постачальників фармацевтичних препаратів цукрознижуючої дії на вітчизняний фармацевтичний ринок. Із загальної сукупності зареєстрованих лікарських засобів 12 асортиментних позицій були представлені українськими фірмами-виробниками, що становило 21,8% загальної кількості препаратів досліджуваної групи у 2007 році, які є виключно препаратами-генериками. Найбільша частка лікарських засобів вітчизняного виробництва припала на групу похідних сульфонілсечовини, що становило 32,1%, препарати з групи бігуанідів та тіазолідиндіонів розділили наближено однакові друге та третє місця (відповідно, 15,4% і 14,3%). Усі інші асортиментні позиції цукрознижуючих препаратів представлені на українському фармацевтичному ринку тільки іноземними фірмами-виробниками (рис. 3).

У 2008-2009 рр. серед зареєстрованих лікарських засобів вже 14 асортиментних позицій були представлені українськими фірмами-виробниками, що становило 20,6% від загальної кількості препаратів досліджуваної групи. Аналогічною виявилась структура генериків вітчизняного виробництва, в якій перші позиції зайняли похідні сульфонілсечовини, бігуаніди та тіазолідиндіони (рис. 4). Серед вітчизняних виробників цукрознижуючих препаратів місце лідера, згідно зареєстрованих торгових назв, у 2007-2009 рр. посів ВАТ "Фармак" (4 позиції - 33,3% у 2007

році та 6 позицій - 42,9% асортименту в 2009 році).

Ми провели ранжування країн у групі іноземних фармацевтичних фірм, що є постачальниками цукрознижуючих препаратів на фармацевтичний ринок України та визначили першу трійку лідерів країн за кількістю торгових назв лікарських засобів, зареєст-

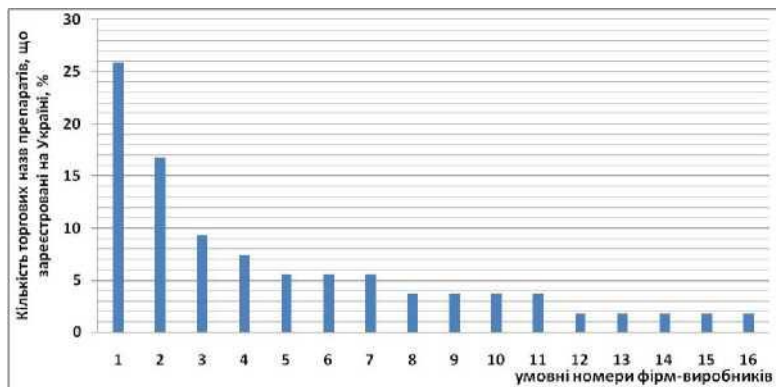

Рис. 6. Ранжування іноземних країн-постачальників цукрознижуючих засобів на фармацевтичний ринок України, згідно реєстрації торгових назв препаратів в 2008-2009 рр.

Примітки: 1 - Індія, 2 - Німеччина, 3 - Польща, 4 - Угорщина, 5 - Франція, 6 - США, 7 - Великобританія, 8 - Аргентина, 9 - Словацька Республіка, 10 - Австрія, 11 - Туреччина, 12 - Сербія і Чорногорія, 13 - Італія, 14 - Йорданія, 15 - Данія, 16 - Словенія

рванних на Україні в 2007 році. Цими країнами виявились Індія (30,2% асортименту цукрознижуючих препаратів), Німеччина (23,2% асортименту) та Франція (9,3%).

При цьому, виробники Німеччини та Франції є постачальниками як брендових препаратів, так і генериків, Індія ж обмежується лише виробництвом та постачанням цукрознижуючих засобів-генериків. Найменша кількість асортиментних позицій (по 2,3%) на фармацевтичному ринку України представлена 6-ма країнами: Канадою, Туреччиною, Російською Федерацією, Угорщиною, Данією та Австрією, хоча останні дві країни є виробниками бренд- дових цукрознижуючих препаратів (рис. 5).

У 2009 році (рис. 6) цей розподіл зазнав деяких змін. Так, серед четвірки лідерів іноземних країн-по-

стачальників перші два місця залишились за Індією (25,9% асортименту цукрознижуючих препаратів) та Німеччиною (16,7% асортименту), третє та четверте посіли, відповідно, Польща (9,3% асортименту) та Угорщина (7,4%). Найменше представлені (по 1,85% асортименту досліджуваних препаратів) Сербія і Чорногорія, Італія, Йорданія, Данія, та Словенія.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Проведене дослідження асортименту цукрознижуючих препаратів, представлених на фармацевтичному ринку України, свідчить, що найширше на вітчизняному фармацевтичному ринку репрезентовані лікарські засоби з груп похідних сульфоніл- сечовини та бігуанідів, які

ють 74,53% в 2007 році та 75% в 2009 році.

2. Встановлено, що вітчизняні виробники репрезентують на внутрішньому фармацевтичному ринку близько 20% препаратів досліджуваної групи. Лідером серед вітчизняних постачальників цукрознижуючих препаратів є ВАТ "Фармак".

3. Ранжування іноземних країн-постачальників лікарських препаратів цукрознижуючої дії на фармацевтичний ринок України показало, що лідерами, згідно зареєстрованих торгових назв, є Індія, препарати якої формують 25,9% асортименту цукрознижуючих препаратів іноземного виробництва та Німеччина (16,7% асортименту).

В перспективі доцільно вивчити фармакоекономічні аспекти ринку цукрознижуючих препаратів.

Список літератури

Аметов А.С. Применение росиглитазона и метформина в фиксированной комбинации (Авандамет) для лечения пациентов с сахарным диабетом 2 типа / А.С.Аметов, Е.В.Сокарева //Русский медицинский журнал. - 2007. - Т.15, №27. - С. 82-88.

Ендокринологія. Лікарські засоби [Тронько М.Д., Бухтіарова Т.А., Єфімов А.С. та ін.] //Державний формуляр лікарських засобів [Вип. другий]; під ред. В.Т.Чумака, В.І.Мальцева, А.М-

.Морозова, В.Д.Парія, А.В.Степаненко. - Київ, 2010. - С. 337-344.

Ендокринологія. Лікарські засоби / [Тронько М.Д., Бухтіарова Т. А. , Єфімов А.С. та

ін.] //Державний формуляр лікарських засобів [Вип. другий]; під ред. В. Т. парать; под ред. В.Н.Коваленко и Чумака, В. І. Мальцева, А. М. Морозова, А.П.Викторова. - К.: МОРИОН, 2007. - С. 1-32. В.Д.Парія, А.В.Степаненко. - Київ, 2009. - С. 347-353.

Зиммет П. Диабет и сердечно-сосудистая медицина: эпидемиологические, мо-

лекулярне аспекты и влияние окружающей среды /П.Зиммет, Л.Керр-Байлес, К.Уалдер, Г.Джоветт //Ліки України. - 2009. - №1(127). - С. 49-55.

Дорошкевич И.А., Стопинчук А.В., Жамба А.О., Благун О.Д.

ФАРМАКОЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ САХАРОСНИЖАЮЩИХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ НА УКРАИНЕ

Резюме. Проведено исследование ассортимента таблетированных сахароснижающих препаратов, используемых для лечения сахарного диабета 2 типа, представленных на фармацевтическом рынке Украины/.

Ключевые слова: сахарный диабет, сахароснижающие лекарственные средства.

ОоговНкеуісН І.А., ВіоріпсНук А.У., ЇНатъа А.О., Владип О.О.

РНАПМАСОЕРЮЕМІОЪОСІС АЗРЕСТЗ ОР АИТНОІАВЕТІС ІЗПІІС ІЪІ ІКВАІМЕ

Витпагу. А гапде оі апМіабеііс бгидз іог ще ігеаітепі оі луре 2 біабеіез теІІіііз оп І~іе тагкеі оі ікгаіпе юаз ітезіідаіеб. **Кей тогзбе:** біабеіез теІІПіз, апМіабеііс бгидз.

Стаття надійшла до редакції 08.08.2011 р.